

MEDIAD

Medya ve Din Araştırmaları Dergisi | Journal of Media and Religion Studies

ARAşTIRMA MAKALESİ | RESEARCH ARTICLE

Aralık 2020, 3(2), 265-284

Geliş: 08.12.2020 | Kabul: 17.12.2020 | Yayın: 28.12.2020

DOI: 10.47951/mediad.837405

İslamofobik “Kimlikçilik Hareketi”nin Twitter Görünümü

Yavuz KANBUR*

Öz

Sosyal ağların en hızlı kanaat üreten mecralarından Twitter, müspet ve menfi yönleriyle “sosyal” olana dair çeşitli görünümleri barındırmaktadır. Söz konusu görünümleri var eden bireyler, sosyal ağlarda değişik biçimdeki topolojiyle konumlanmıştır: Birbirlerine göre ve kendine zıt olana göre şekillenen yapısal toplulukların gözlemlenmesi ve analiziyle ulaşılan örüntüler, sosyal gerçekliğin belirli biçimlerini keşfetmeyi sağlamaktadır. Bu çerçevede çalışmada Kimlikçilik Hareketi’nin Twitter görünümü üzerinden İslamofobik profillerin ilişki biçimini keşfetmek; özdeş fikirlerin, gerçek dünyadaki kanaatin oluşumuna yapacağı katkının potansiyelini gözlemlemek amaçlanmıştır. İslamofobik ve ırkçı sosyal ağ aktörlerinin etkileşimde buldukları profillerle toplanan veri, analizin çıkış noktasını oluşturmaktadır. Kimin kiminle ne derecede bağlantıda olduğu üzerine temellenen “sosyal ağ analizi” yöntemi, toplanan verilerin anlamlı şekilde görselleştirilmesine yardım eden bilgisayar algoritmalarıyla uygulanmıştır. Böylelikle de çalışmanın örneklem grubunun mecra üzerinde nasıl etkileşim kurduğu ve farklı sosyal grupların Twitter üzerindeki örüntü görünümü keşfedilmiştir. Analiz sonucunda, son derece yoğun iletişim halindeki ırkçı aktörlerin sadece ağ görünümünden yola çıkılarak okunabilen çeşitli potansiyellere sahip oldukları görülmüştür: Kanaatleri etkileme, gündem oluşturma, kısa sürede aksiyon örgütleyebilme gibi mecra imkânlarıyla örtüşen yetenekler, aktörlerin fikri profilleriyle birleştirildiğinde önemli bir etkinlik alanının ortaya çıktığı ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: İslamofobi, Twitter, Sosyal Ağ Analizi

The Twitter View of Islamophobic “Identitarian Movement”

Abstract

Twitter as one of the fastest opinion generating platforms among social networks, provides a range of appearances concerning the “social” with both positive and negative facets. In social networks, individuals who construct the appearances in question are positioned with various types of topology: the patterns generated as a result of the observation and analysis of structural communities formed as per each other as well as on the contrary to their self, allow the discovery of certain aspects of social reality. In this context, the study aimed to investigate the relationship form of Islamophobia profiles through the Twitter representation of the Identitarian Movement and to examine the capacity of identical ideas to affect the formation of opinions in the real world. The data gathered from the accounts of Islamophobic and racist social network actors constitute the starting point of the analysis. Social network analysis based on who is associated with whom and to what extent has been applied along with computer algorithms to better visualize the data gathered meaningfully. As a result, how the members of the sample group of this study interacted in the media and the pattern of appearance of various social groups on Twitter were unveiled. Consequently, the analysis showed that racist actors, who are in intense contact with each other, have distinct capacities that can be interpreted purely based on their network appearances: When these capacities, which align with the resources of the media platform, such as the influencing opinions, the creation of agendas and the coordination of actions in a short period, are coupled with the intellectual profiles of the actors, they represent an important domain of activity.

Keywords: Islamophobia, Twitter, Social Network Analysis

ATIF: Kanbur, Y. (2020). İslamofobik “Kimlikçilik Hareketi”nin Twitter görünümü. *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi (MEDIAD)*, 3(2), s. 265-284.

Giriş

Toplumu anlama çabalarına yönelik girişimler her yeni gelişen iletişim yöntemi ve teknolojiyle birlikte çeşitlenmektedir. Yeni kanallar yeni etkileri doğurmakta, çoğu zaman eskinin üzerine inşa edilen bir dizi refleks davranışı yüceltmektedir. Erken dönem iletişim çalışmalarındaki sorular bazı yönleriyle bugün de internet ve daha özeldesosyal medya için geçerliliğini sürdürmekle birlikte internetin katılımcı imkânları' geleneksel mecralardan farklı yönüyle, toplumsal gerçekliğin çeşitli yönlerini gözlemleyebileceğimiz yeni alanlar meydana getirmektedir. Sosyal medya, internetin ilk dönemlerindeki etkileşim modellerinin aksine katılımcılarının ilişki biçimlerini gelişen imkânlar ölçüsünde depolayarak işlemektedir. Gerçek hayat deneyimine yakın siber sosyal bağlamı taklit etmede gün geçtikçe daha başarılı hale gelebilmesi, artan katılımcı sayısı ve internet kültürünün dönüşümüyle paralel bir seyir izlemiştir.

Büyük toplumsal olayların geliştiği dönemlerdeki iletişim aygıtlarından edindiğimiz portreler, tarihsel bağlamla birleştirildiğinde önemli kavrayış imkanları sunar. Söz gelimi Fransız İhtilali'nin gelişimini tarihsel bağlamda konumlandırmanın önemli yollarından biri de romanlardan, gazetelerden, el ilanlarından ve üçüncü etkilerden hareket etmektir. Gelecekte bugüne yapılacak bağlantılarda, kullandığımız aygıtların veri mirası önemli rol oynayacaktır. Sosyal medyanın içine doğan çocuğun “Twitter”ın olmadığı dönemde ihtilal yapmak çok zor olmuş olmalı” diye düşünmesini eğlendirici olduğu kadar faydalı bir kurgu halinde ele almamız gerekir. Herhalde #liberté #egalité #fraternité² dünya genelinde en çok konuşulanlar arasına girerdi. Gerçekçi bir projeksiyonda, (sosyal ağ sitelerinin genelini temsilen) Twitter üzerinden yazılacak tarih kitapları okuyacak nesiller öngörmek, geçmişteki toplumsal hafıza işlevini üstlenen araçları göz önünde bulundurduğumuzda o kadar da romantik durmamaktadır. Kitapların bu aygıtlardan faydalanılarak hazırlanması öngörüsünde bulunmak, aracın birey yaşantısında edindiği vazgeçilmez rolü ortaya koymaktadır.

Avrupa'da artan aşırı sağ siyasi yönelimin, ırkçı ve İslâmofobik söylemlerin izdüşümleri sosyal ağ mecralarında da görülebilmektedir. İnternet ağları üzerinde enformasyon üretimin (ve görece dolaşımının) merkezden bağımsız olması, zaman zaman “gerçeğe” ilişkin deneyimin daha doğru yaşanmasına olanak tanımaktadır. Bu serbest ve katılımcı ortam siyasi durumun göstergeleri ve fraksiyonları aracılığıyla vücut bulmaktadır. Söz gelimi “deneyim” toplum gerçekliğinden bağımsız olmadığı ve ahlaki-kanuni sorumluluğun gerçek hayattaki gibi hissedilmediği siber toplumsal bağlamda mevcudiyet bulması bakımından oldukça özel hale gelmektedir. Anlık yansımaların zamansal biçimde takip edilebildiği boyutta üretilen öznel ifadeler mecra dinamikleriyle ölçülebilir hale geldiğinde özneye dair değerli metrikler açığa çıkartılabilmektedir.

Çalışma söz konusu siber toplumsal bağlamda Avrupa Birliği ülkeleri genelinde örgütlü ağı bulunan ırkçı, İslâmofobik, göçmen karşıtı Kimlikçilik Hareketi'nin (identitäre Bewegung) Almanya yapılanmasını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Hareketin internet sitesi, kurumsal kimlik öğeleri ve Twitter sayfalarından edinilen veriler benzeşirlik (homophily) ilkesiyle yorumlanmıştır. Twitter üzerinden yapılan incelemede sosyal ağ analizi ve bilgisayar destekli görselleştirme imkânlarından yararlanarak Twitter'daki topolojik durum tespit edilmiştir. İrkçı hareketin sahip olduğu ağ yapısının niteliğinin keşfedilmesi suretiyle potansiyeli yorumlanmıştır.

1. Avrupalı Olmak ya da Ol(a)mamak, İşte Bütün Mesele Bu

Tarihsel boyutta incelendiğinde Avrupalı olma bilinci Hristiyan olmakla eşgüdüm içerisinde gelişmiştir. 1500'ler Avrupası'nın liberal kentlerinden sayılabilecek Venedik'te sözleşme tasdikinde “öpüşme” veya “el sıkışma” gibi tensel temas gerektiren fiil içermesi âdettendir. Muhatabınızın Yahudi olması durumunda Hristiyan (temiz) bedenini muhafaza için “müminin!” Yahudi bedeninden bulaşabilecek hastalıklara karşı maddi manevi şahsiyetini koruması adına “baş selamı” vermesi yeterli görülüyordu (Sennett, 2011, s. 193). Avrupalının kendine dair olanı tanımlarken kullandığı perspektifin din temelli olması, ilkelliğine karşın pratik bir mitle desteklenerek uhrevi olandan

dünyevi olana doğru çeşitlenmektedir. Bugünün yabancı düşmanlığı retrospektifinde önemli bir mihenk taşı kabul edebileceğimiz bu ve buna benzer birçok anekdot başlı başına “yabancı” olarak tanımlanmanın Avrupalılığın her yönüyle tam karşısında (temiz-kirli, müspet-menfi), derin tarihsel bağlamda konumlandırılmasının emarelerindedir.

Yabancıya dair algı kolektif bilinçle iç içedir. Toplumdan bağımsız olmayan üst düzeydeki bağlam kuşkusuz kamuoyu oluşumunun da bu yönde biçimlenmesi ve ilerlemesiyle varlığını besleyecektir. Irkçılık argümanlarına paralel şekilde yabancı düşmanlığı da kamuoyunda -çoğu zaman kendine ait üst dil aracılığıyla (burkalı kadın, sakallı adam=terörist)- örtülü veya açık biçimde dolaşıma sokulmaktadır. Basmakalıp, ezberlemeyi ve kodlamayı kolaylaştıran bu tür iletişimle kurulan fikri bağlantılar, kitlesel zihinde sonuca varabileceği kavram haritasını menfi perspektifte kurgulamaktadır. Dolayısıyla kolektif duyumsamadan çıkacak fikri vektörlere göre ırkçılığın türü, şiddetiyle birlikte toplumsal tutumu belirleyecektir (Vorster, 2002, s. 304).

İrksal saflık ve genetik mirasın ırkçı-fobik ideolojinin bel kemiğini oluşturması, konjonktürün önceliğiyle de ilişkilidir. Varoluşsal tehdit algısının tüm paydaşlarca sahip olunan bir değer ifade etmesi, üretilecek argümanlar için en temel kaynağı teşkil etmektedir. Söz gelimi toplumsal gücü Yahudiler ele geçiriyorsa tutum anti-semittik, temel dayanağı “inanç” tehlike altındaysa İslâmfobik, iş korkusu gündeme gelmişse de göçmen karşıtıdır. Irkçılığın kayda değer görünürlüğe sahip olduğu toplumlarda bu tür tutumlar bir kolaj oluşturmaktadır. Oldukça çeşitli tutumları içeren ırkçı tavrın biçimi, sürekli birinden diğerine dönüşerek sosyal bağlamı işgal eder (Yılmaz, 2008, s. 13). Toplumsal hayatın üzerindeki ırkçı sis, bireylerin öz kimliklerinin ve konumlarının başat belirleyicisi hale gelir. Tamamen nötr biçimde bulunduğunuz ortamda, kim olduğunuzdan bağımsız olarak evvela bu mekanizmaca yerleştirilirsiniz. Ön yargı ve basmakalıp fikir dünyasının kutuplaştırdığı düzlemde “ait olma” çekim merkezlerine görece yakınlığınızla ve sahip olduğunuz özelliklerle (deri rengi, din vb.) belirlenir (Bernasconi, 2000, s. 7).

Tarihsel devrimde süregelen korku Avrupa için bir yönüyle de Osmanlı fetihlerinin etkisindedir (Kalin, 2017, s. 216). Viyana’daki Aziz Stephan Katedralinde oluşturulan, vazifesi Osmanlı akıncılarından Viyana sakinlerini çan çalmak suretiyle haberdar etme memuriyetinin 1956 yılına kadar sürmesi (Kaya, 2014) benzeri örnekleri Avrupa’daki Osmanlı fetihlerini içeren coğrafyanın kültür dünyasında takip etmek mümkündür. Öznenin, varlığına tehdit içeren bu unsuru değerlendirirken öz birliğinde kaim olan din olgusuna karşılık olanı tehdit vasfında algılaması, itikat boyutunda ayrı düşen ayrı Hristiyan zümrelerin “birlik içerisinde mücadele etmesi” düşüncesine sarılmalarını sağlamıştır (Kalin, 2017, s. 216–217). Geçmişten günümüze din bazlı değerlendirme ve tehdit algısı, belirgin bir diğer mekanizmayı inşa etmeyi kolaylaştırmıştır. Sınıflandırılan farklılıklar, -tüm kültürel referanslarıyla- bireylerin aidiyetlerinden doğan eşleştirmelerle tekrar dine bağlanan indirgemeci tutuma yansımıştır. Eğer her bağıntı bir şekilde din düzeyinde pazarlanırsa “öteki”nin yadsınamaz varlığı inşa edilmiş olur. Gündeminde Viyana akını olan Osmanlı İmparatorluğu mazidir fakat Almanya’da Almanlar’dan sonraki en büyük etnik grubu oluşturan Türkler (George Hall Kirby, 2019) bugündür ve atidir. Avrupalının geçmişte silahla karşı koyduğu inanç bugün Viyana muhasebesinin ötesinde, Avrupa’nın her kentinde az-çok varlığıyla; Avrupalılığın olmasa da Avrupa’nın bir parçasıdır. Israrla öteki rolünün biçilmesi, Avrupa kimliğinin kendini ifade etme biçiminde “öteki”nin “doğal” varlığının olmazsa olmaz gerekliliğinden kaynaklanmaktadır (Yılmaz, 2008, s. 86–87).

Kimlik inşası, tehdidi, korunması girift unsurların etkileşimiyle mümkündür. Öznenin kimlik yapısındaki istikrarsızlık öteki karşısındaki menfi refleksleri, dolayısıyla kendini kapatması beklenen bir sonuçtur. Dışarıdan değil içeriden büyüyen öteki kimliği (İslâm), konum olarak Avrupa için dışarı olmaktan çok uzak; içeride ol-

mak içinse yeterince yabancıdır. “Avrupa’nın, sınırları dahilinde giderek büyüyen İslâm varlığını benimsemeye mecbur kaldığı süreçte, ulusal kimlikler de yukarıdan aşağıya yapıbozumuna ve yeniden inşaya maruz kalmaktadır” (Alsayyad ve Castells, 2004, s. 7). Bu bağlamda etnik ulusalcılık, din ve ideolojinin (Hristiyanlığın) birleştirici görevi üstlenmesi Avrupa bağlamında kaçınılmaz hale getirmektedir (Say, 2013, s. 173). Müslüman varlığının Hristiyanlıktan sonraki ikinci en büyük dini inanç olmasına rağmen “resmi olarak tanınmaması” da “öteki”nin konumuna katkı sağlamaktadır (Goldberg, 2002, s. 44).

Müslümanlığın Avrupa zihnindeki konumu Orta Çağ boyunca dini kanallardan beslenerek belirlenmiştir. Günümüzde zihinlerdeki belirleme son derece akılcı biçimde gerekçelendirilen “seküler” mekanizmalarla gerçekleştirilmektedir. Seküler gerekçelerle “tehdit unsuru olan İslâm -İslâm tehdidi-”, siyasetin kullanışlı söylem üretim araçlarından biri haline gelmiştir. Batı medeniyetinin barındırdığı aşırılıkların sorumluluğunu hafifletmesinde araçsal biçimde İslâm ve Müslümanları “haklı sebep” olarak göstermek, kanun ve resmi düzenlemelerde bu durumun “meşru” tabanını yeniden ve sürekli şekilde üretir olmuştur (Kalın, 2017, s. 15). Alman vatandaşlık yasasındaki ikircikli durum da “tehdit unsurlarını” savuşturmadaki önemli yasal eşiklerden birini oluşturmaktadır. “Vatandaş” olarak bir Alman’ın durumunun tespit edilmesindeki şartlar sayısı milyonlara erişmiş Almanya doğumlu Müslüman Türk’ün kanunun dışında kalmasını temin etme üzerine yoğun çaba harcamaktadır. Eğer bağlantı şekli gereği herhangi bir “tehlike” unsuru sayılmayacaksa aynı kanun Almanya dışında Alman ana-babadan doğan fakat tek rüştü ebeveynlerinin kanı olan çocuklar “seküler” biçimde Alman vatandaşı sayılmaktadır (Alsayyad ve Castells, 2004, s. 3). Kimin öteki olduğuna bir diğer açık örnek, “Alman” öğrencilerin aksine Müslüman öğrencilerin ülke dışına yapacakları okul gezisinde vizeye ihtiyaç duymalarıdır (Goldberg, 2002, s. 44). Resmi göstergelerin kimin kim olduğunu bildirircesine hazırlanmasının Alman toplumundaki yerleşik hastalıkların kronik hal almasında etkili olduğu açıktır.

Dolmayan kiliseler ve inanan kaybeden mezheplerin anti tezi konumundaki İslâm, pozisyonu ve hacmi bakımından hedefe alınmanın gereğini yerine getirmiş olmaktadır. Bahsi geçen durumu grafik imgelemde düşündüğümüzde, sokaklara taşmış Cuma namazına şahit olan Katolik bireylerin, katılacağı Komünyon’da azalan cemaat sebebiyle gün geçtikçe ayinin kısaldığını düşünmesi an meselesidir. Çeşitli toplumsal kesimlerin ideoloji farklarını kenara bırakarak, “yanlı bir tutum” içerisinde tepki göstermeleri “İslâm söz konusu olduğunda dinî ve kültürel çoğulculuktan kolaylıkla vazgeçilmesi ve Avrupa’nın Yahudi-Hristiyan köklerini hatırlaması” İslâm karşıtlığı aracılığıyla kurgulanmaktadır (Kalın, 2017, s. 430).

2. Politik-Siyasi Bağlam

Avrupalılığın Avrupa sınırlarında hatırlatılmasına ihtiyaç duyulduğunda gündeme getirilmesi gereken meselelerin başında “Müslüman azınlıkların” ardından “göçmenler” gelmektedir. Üçüncü unsur son derece nadirdir. Avrupalılığın savunulması içeriden dışarıya karşıdır zira Hristiyan ve laik olduğunun idraki için ihtiyaç duyulanın kendi varlığından başkası olması hali bir gerekliliktir (Kalın, 2017, s. 455). Avrupalılık geçmişi, bugünü ve geleceğiyle nesne olarak bir yeniden üretim sürecidir.

Avrupa ırkçı siyasetinin savunma doktrininde benimsediği faşist ideoloji yabancı varlığına karşı saldırgan tutumuyla varlıksal bütünlüğünü sağlamaktadır. Siyaset ve kamunun tutumuyla sonucun oluşum aşamaları incelendiğinde, sürecin oldukça belirgin kompartımanlar halinde bütünlük taşıdığı gözlenebilir. Sonucun çarpıcılığı kadar, sonucu meydana getiren süreçlerin önemi toplumsal gerçekliğin anlaşılmasında açıklayıcı rol oynar. Nihayetinde kompartımanlardan biri olan Yahudi ve siyahilerin çektiği eziyet, sıranın göçmenlere gelmesini 70’lere kadar geciktirmiştir (Taş, 1999, s. 15). Hesaplamalı toplum kurmanın etkisi altında evrilen hükümetler ve politikardan cesaretle teşvik edilen göç olgusu, kâğıt üzerinde avantajlıydı. Sosyal tesir ve problemler konusundaki soru işaretleri, iş gücü getirisinin karşısında önemsiz kabul edilmesi, menfi toplumsal

tepkinin gelişimini kolaylaştırmıştır. Aşırı sağ ırkçı partilerin beslendiği problemler, günlük manzarası ani şekilde değişen sıradan Avrupalının zihin dünyasında karşılık bulan söylemlerin üretilmesinde kaynak olarak kullanılmıştır. Ata mirası “sömürgecilikten ve ırkçı diktatörlüklerden kalma ‘diğerlerini’ hor görme duyguları” sürecin devamlılığı için üzerine düşeni yerine getirmekten geri kalmamıştır (Taş, 1999, s. 16).

Avrupa ülkelerinde yükselen milliyetçiliğin başlıca ekonomik krizlerle paralellik göstermesi, refah devletinin tehdit altına girmesiyle de ilişkilidir. Krizlerin doğurduğu şartların kana dayalı milliyetçiliği yükseltmesinin yanı sıra çok kültürlü göçü tetikleme, yerli iş gücünü de tehdit etmesiyle iç içe geçmiş fasit daireleri meydana gelmiştir. Ortaya çıkan bağlam can tehdidiyle (terör) birleştirildiğinde “öteki” kabulünden prim yapan İslâmfobinin aşırı sağcı ve milliyetçi kesim tarafından körüklendiği görülmektedir. Bu çerçevedeki İslam karşıtı seçim çalışmaları Avrupa siyasetinde güçlü oy toplama argümanları olarak kullanılmıştır (Yılmaz, 2008, s. 89). Avrupa siyasal söyleminden İslam vurgusu çıktığında, siyasî kanadın bir kısmının varlık gösteremeyeceği aşikardır. Böyle bir kurguda sorulması gereken: Siyasetin yeni tartışma argümanının ne olacağıdır? Söz gelimi bu kurgu Avrupalının İslam korkusu illüzyonundan daha akılcı görünmektedir.

Küresel değişim, gelişen teknoloji ve küreselleşme süreçleri ırkçılığın konjonktür içerisinde yolunu bulmasına katkı sağlamıştır. Birey temelindeki parçalı tabiat, kendinden başka fakat kendine benzer olanı arayanlar için yaşanacak bir liman gerekliliğini ortaya çıkartmıştır. İrkçı yapılanmalar 1970’lerden sonra bireylerin kendi gibi düşünen, görünen, hisseden olma rolünü üstlenmişlerdir (Taş, 1999, s. 17).

İrkçılığın ani şekilde örgütlenebilmesi veya örgütlü yapının ırkçı zihniyete bürünebilme yetisi, Avrupa genelinde üst üste binen toplumsal geçmişin sık sık davranış boyutunda, meydana gelen saldırılara zemin hazırladığı açıktır. Medya örgütlenmesindeki dil kullanımı ve yapılan tasnifler ırkçı partilerin ve halkın arasında paylaşılan değer evrenindeki karşılıklılığa dayalıdır. Medyada üretilen söylem, süregelen düşmanlığa kimlik kazandırarak Müslümanlar; “yabancılar”, “işgalciler”, “serseriler”, “esrar kaçakçıları”, “sokaklardaki teröristler”, “Müslüman fundamentalistler”, “sosyal refah devleti sömürücüleri”, “çalışma alışkanlığı olmayanlar” vs. gibi sıfatlarla tanıtılmışlardır (Taş, 1999, s. 21, 22). Özellikle yerel basın tarafından sıklıkla işlenen basmakalıp temalar İslamofobi-yabancı düşmanlığı fikirlerini beslemenin ötesinde fayda sağlamamıştır (Alsayyad ve Castells, 2004, s. 55).

3. İslâmfobinin Konsept Dönüşümü: Kimlikçilik Hareketi

İrkçı dinamikleri içeren İslâmfobi, kültür, din ve İslâm düşüncesini benimseyen bireyin-toplumun şahsiyet varlığına karşı duyulan nefretin vücuda gelmiş biçimidir. Tıpkı “Yahudi karşıtlığına benzer şekilde İslâmfobi de hem dinî, hem de etnik ve kültürel nefreti gayrı-insanileştirmeyi ifade etmektedir” (Kalın, 2017, s. 444). Müslümanların aksine “steril” antisemitizm kanunları halihazırda Yahudileri korumaktadır. İnsanlıkla bağdaşmayan hatıraların henüz belleklerde olması ise bu korumanın güçlü kalmasını sağlamaktadır. Korkulan, İslâmfobik hareketlerin, antisemitizmin doğurduğu tarihsel ve bölgesel enfeksiyonu tekrarlama kapasitesine haiz olmasıdır. Benzer dinamiklerden beslenen ayrımcı tutumun kapasitesini belirlemek gün geçtikçe daha da zorlaşmaktadır. Özellikle geçmiş deneyimlerin transfer edilerek kullanılması ve günümüz imkânlarıyla donanması bu tür hareketlere iletişim kolaylığı ve yaygınlaşma kabiliyeti kazandırmaktadır. Bu tür hareketlerin internet üzerinde ağlar oluşturularak belirli önlemlerle yeraltında faaliyete devam etmeye özen göstermeleri bu zorlukları artırmaktadır. Julia Ebner’in “sızdığı” yeraltı gruplarına girişte ırk saflığının kanıtlanması için genetik test sonucu gönderilmesi gerektiğini aktarması şaşırtıcı değildir (Corera, 2019). Bu konudaki literatür ve gelecek, ırkçılar tarafından ilkeleriyle birlikte kurumsallaştırılmıştır (bkz. Lebensborn).

Görünüşte Kimlikçilik Hareketi (Alm. “Identitäre Bewegung”), ilk kez 2012 yılında “68’liler Hareketi’ne” ve “zorunlu ırk karışımına” karşı sanal savaş beyanı ile toplum karşısına çıkmıştır. Bu militanlık, içerideki düşmana, çok kültürlülüğe ve haricî düşmana yani göçmenlere karşı yürütülen mücadelede temel görevdir (Czeranka, 2019). Örgüt, yapılanmasını “etno-kültürel kimliğin” koruyuculuğuna girişen pan-Avrupa yurtsever gençlik hareketi şeklinde nitelendirmektedir (identitaere-bewegung.de, 2020). EURO-POL Avrupa Birliği Terörizm Durum ve Trend Raporu, Kimlikçilik Hareketi oluşumunu sağ kanat terörist dinamikleriyle örtüşen hareket olarak nitelemektedir. AB çapındaki fraksiyonlarla ve kendi alt oluşumlarıyla irtibatlı örgütlü ırkçı sağ hareket, özellikle iltisaklı olduğu dinamiklerle dikkat çekicidir. İrkçı ve sağ vurgusunun yanında göz önünde bulundurulması gereken en büyük tehlike amaçları uğruna silahlı şiddete yönelik kullanabilecekleri kapasitelerinin bulunmasıdır (Europol, 2018). Terörist Brenton Tarrant’ın Yeni Zelanda’da 51 Müslüman’ın hayatına mal olan eyleminden önce; örgütün Avusturya koluyla ve doğrudan Kimlikçilik Hareketi’nin kurucusuyla olan münasebeti, söz konusu olayın ardından gün yüzüne çıkmıştır (Wilson, 2019).

Hareketin logosu Spartalıların, Pers ordularına karşı verdikleri mücadelenin ele alındığı Hollywood’un ünlü “300 Spartalı” filminden alınmıştır (Majic, 2012). Son derece dikkatli şekilde oluşturulan kurumsal kimlik öğeleri ulusal ve uluslararası her şubede tıpkı bir siyasi parti hassasiyetiyle kullanılmıştır. Özellikle Twitter gönderilerindeki protesto görüntülerinde, en önde bayrak taşıyanlardan en arkada alkış tutanlara kadar dikkatli bir kurgu izlenimi vermektedir.

Resim 1. Sparta kralı Leonidas ve askerleri - Kimlikçilik Hareketi logosu. Spartalı askerlerin kalkanları ve logo arasındaki benzerlik açıkça görülmektedir
Kaynak: (Snyder, 2007) - (@IBDeutschland, 2019)

Hareket, Almanya özelinde vaatleri ve kampanyalarıyla, amaçları uğruna takipçilerinin desteğine başvurmaktadır. Web sitelerindeki “kampanyalar” bölümünde bağışlar için verilen geleneksel ödeme yöntemlerinin yanında kripto para birimi “Bitcoin” seçeneği de mevcuttur (identitaere-bewegung.de, 2020). Hareket bu kanalla (eğer Bitcoin adresi değişikliğe uğramadıysa) 3.52438518 BTC (blockchain.com, 2020) değerinde fon toplanmıştır. Bitcoin hem kuruluşa hem de bağışçılarına oldukça çeşitli esneklikler sağlamaktadır. En önemlisi, anonim biçimde bağış yapabilmelerine olanak tanınmasıdır.

Cesaret, Kimlikçilerin örnek aldıkları tarihsel anlatının temel karakteristik özelliği olsa da sempatanlarının bu özellikten uzak tutumları ülkelerindeki kitle kaynağını “verimli” biçimde kullanabilmeleri noktasında engel teşkil etmektedir. İrkçı aktivist Martin Sellner tarafından videolu sunumu yapılan mobil uygulama “Patriot Peer” geliştirici sayfasında; AfD’ye oy vermiş 6 milyon “vatansever” seçmenin geniş bir ağ oluşturamamasından şikayet edilmektedir (dev.patriot-peer.com, 2018). Bahsi geçen vatanseverlerin kamuoyunu etkileyebilecek fiziksel bir ifadeye kolaylıkla bürünebileceği imkânlar sunan uygulama, çevrimiçi flört uygulamalarının (online dating apps) sahip olduğu özellikleri ihtiva etmesi bakımından ilgi çekicidir (Richards, 2019, s. 14). Öjenik heveslerin yanı sıra benzeşirlik özellikleri eş bireylerin etkileşiminden umulan sinerjinin, toplumsal mutabakatı lehlerinde dönüştürebilecek şekilde etkilemesi hedeflenmektedir. Kitleyi ölçülebilir metriklerle ve nihayetinde hesaplama-verimlilik teknikleriyle birleştirme çabası; ön görülebilir amaçlar, kalıcı gelecek inşası gibi gayelerin başarılı olabilmesi için gerekli adımların atılmasını mümkün hale getirecektir. Uygula-

manın Telegram geliştirici kanalındaki son gönderiye göre (26.04.2020) programın henüz deneme aşamasına dahi başlamadıkları görülmektedir (@PatriotPeerDev, 2020). Fikrin 2017’de çıkılan bir macera olduğu göz önünde bulundurulduğunda, teknik olarak oldukça geç kalındığını söylemek mümkündür (@PatriotPeerDev, 2020). Cesaret noktasındaysa henüz ölçemedikleri kitleyi mecraya çekebilmek için kullanıcılara, “İslami kitle göçü karşıtı vatansever” kimliklerinin gizli kalacağına dair güçlü teminatlar sunulmasının yanında gerçekleştirilecek iletişim düzeyinin kontrolünün kullanıcının elinde olduğunun altını çizmektedir (dev.patriot-peer.com, 2018). 2017 yılı içerisinde Kickstarter.com üzerinden başlatılan fonlama faaliyetinin site yönetimi tarafından durdurulduğu görülmektedir (Sellner, 2017). Uygulama, henüz yayınlanmamış olsa da hareketin sosyal bütünlüğünün sağlanmasında kullanılacak önemli enstrümanlar arasında yerini alacaktır.

4. Yöntem

Sosyal ağ analizi, bireylerin bağlantılı oldukları ilişkileri haritalandırarak aktörlerin ağ içerisindeki konumlarını ve birbirleriyle olan ilişkilerinin ortaya çıkartılmasını amaçlamaktadır (Home Office, 2016). Takip etme ve edilme vektörü ağ yapılarında kurulan ilişkiler benzeşirlik olgusu sebebiyle oldukça güçlü ilişkilerin keşfedilmesine olanak tanımaktadır. Bireylerin kendisi gibi olanla iletişime geçme eğilimi sosyal ağların oluşumu için önemli bir öncül durumundadır (Christakis ve Fowler, 2012).

Kimlikçilik Hareketi, örgütlenme bakımından tıpkı siyasi partilerde olduğu üzere şube temelli, yarı kurumsal idari yapılanma modeli izlenimi vermektedir. Bağlantıda olmanın kurumsal boyutta da anlamlılığı olduğu için, hangi profillerin takip edileceğine karar vermede Twitter’ın ilginizi çekebileceğini düşündüğü³ önerileri göz önünde bulundurmaya veri-yapı doğasına uygun olduğu gerekçesiyle tercih edilmiştir. Süreç içerisinde dikkate değer biçimde Kimlikçilik Hareketi ve ırkçı parti AfD ile başka bir İslâmfobik örgütlü hareket PEGIDA ve kurucusu Lutz Bachmann’ın, Kimlikçilik Hareketi’nin önemli şubelerinin ardından öneri ölçeğinde öncelikli biçimde yer aldığı gözlemlendiğinden ve niteliklerinin özdeş olduğu düşünülerek bu unsurlar da kesişim vektörü olarak kartopunun başlangıcına dahil edilmişlerdir (Tablo 1). Çalışma, Avrupa genelinde artan İslâmfobi motifli şiddet olayları (Sabah.com.tr, 2020) sebebiyle ırkçı ve İslâmfobik örüntüleri keşfetmek amacıyla planlanmıştır. En büyük Müslüman Avrupa topluluklarından birine sahip olması ve Twitter kullanımının görece yaygın olması sebebiyle Almanya özelinde odaklanılmıştır. Verinin toplandığı zaman aralığı ise 29.03.2020 - 27.06.2020 olarak belirlenmiştir.

Tablo 1. Örneklem başlangıcını oluşturan Twitter profilleri ve nitelikleri

	Profil Adı	Kullanıcı Adı	Takip	
			Edilen	Eden
1	Alternative für Deutschland	AfD	857	154606
2	Identitäre Bewegung	IBDeutschland	191	26992
3	Lutz Bachmann	lutzbofficial	190	10062
4	PEGIDA OFFICIAL www.pegida.de	OFFICIAL_PEGIDA	801	7024
5	Identitäre Bewegung NRW	IB_NRW	54	2213
6	Identitäre Köln	ib_koeln	77	2176
7	IB Schwaben	IBSchwaben	399	1896
8	IB Niedersachsen	IB_Nds	119	1760
9	Identitäre Bayern	ib_bayern	176	1595
10	IB Hamburg	IB_Hamburg_	120	1502
11	Identitäre Sachsen	ib_sachsen	27	1498
12	Identitäre Hessen	IBHessen	71	1384
13	IB Sachsen Anhalt	IB_Magdeburg	508	1349
14	IB Dresden	IBDresden	102	1217
15	IB SchleswigHolstein	Identitaere_SH	104	1147
16	Identitäre Bautzen	IBBautzen	42	664
17	IB Ulm	ib_ulm	51	641
18	IB Bodensee	IBKonstanz	42	637
19	Identitäre Bewegung Berlin-Brandenburg	BerlinBewegung	14	622
20	IB Bremen	IB_Bremen	4	523
21	IB Baden	IB_Baden	28	372
22	Identitäre Bewegung Schweiz	IB_Schweiz	132	371
23	Identitäre Franken	IB_Franken	109	288
24	IB Aachen	IB_Aachen	48	252
25	IB_Bonn	IB_Bonn	58	207

Tablo 1’de yer alan kullanıcı adları belirlendikten sonra profil bilgileri otomatik çekilmiş ve böylece To grubu oluşturulmuştur. To üzerine yapılan ilk taramayla T1 düzeyi başlatılmıştır. Gereği üzere To içerisinde hiçbir ilişki verisi bulunmamaktadır.

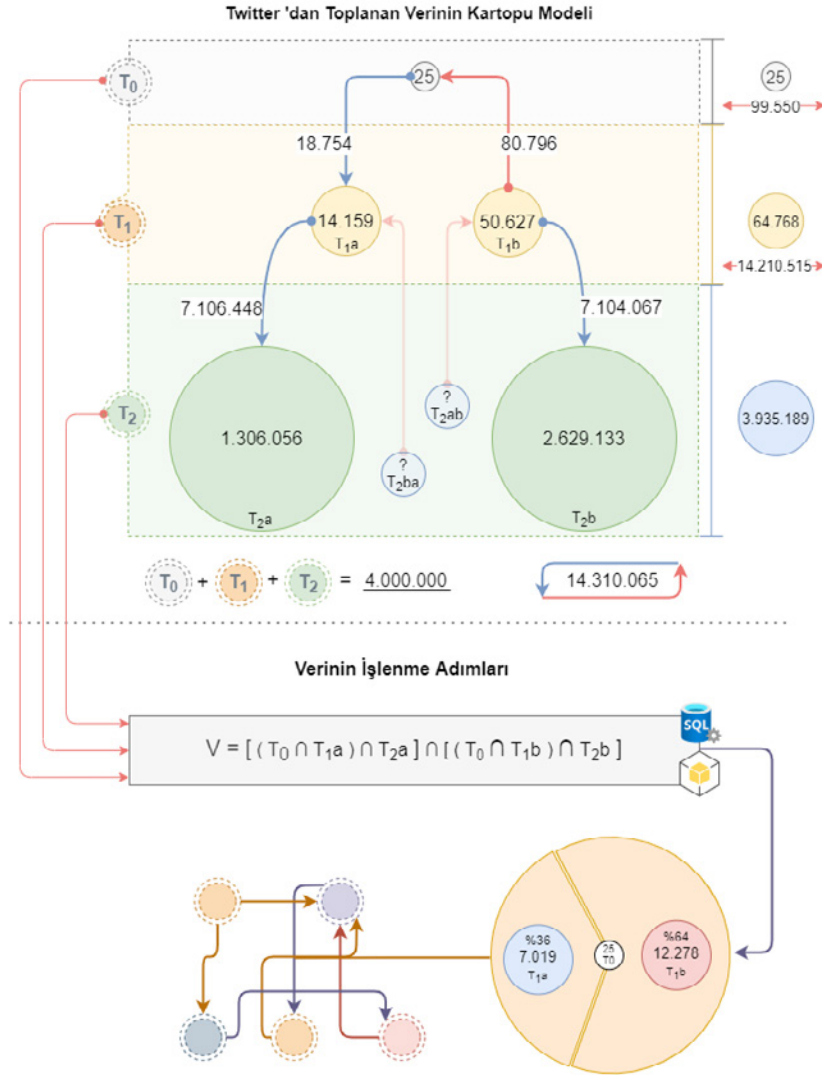
Twitter üzerinde yapılan her düzey tarama grubu, veri toplama ve işleme uygulamalarında kolaylık olması bakımından harf ve numaralarla sistematik olarak etiketlenmiştir. Değişken tanımlamada harfle başlanması gerekliliği sebebiyle seviye ve grup etiketleri T harfiyle başlamaktadır. Takip eden numara (0, 1, 2) profilin hangi aşamada kodlandığını-rastlandığını belirlemektedir. Ardından gelen harfler (a, b) göreceli konumuna referansla hangi tip ilişkide olduğunu belirtmektedir⁴. Bahsedilen sistematığe, çalışmada karmaşık ilişkileri gerektiği yerlerde tanımlamak için sıkça başvurulmuştur. Unutulmaması gereken, tek gerçek ilişkiselliğin takip edilen-takip eden ikileminden oluştuğudur. Toplanan verinin ağdaki ilişki görünümü bu sistematikten azade biçimde Şekil 1’de gösterildiği biçimde gerçekleşmektedir. Nihayetinde görselleştirme ve istatistiksel analizler Şekil 1’deki bağlamda gerçekleştirilmiştir.

Şekil 1. Ağ ilişkisi

Şekil 2. Veri toplama ve işleme şeması.

Analiz edilecek verilerin toplanmasında, belirlenen tablo 1'deki hedef kitlenin (T₀) Twitter üzerinden takip ettikleri (T_{1a}), takip edenleri (T_{1b}) ile takip ettiklerinin takip ettikleri (T_{2a}) ve takip edenlerin takip ettikleri (T_{2b}) taranmıştır. Tarama işlemi 4 milyon benzersiz kullanıcıya erişilene kadar devam ettirilmiş ve ilişkisel biçimde veri tabanına kaydedilmiştir (Şekil 2).

Twitter verisiyle çalışmanın medyumun doğasından kaynaklı sınırlılıkları mevcuttur. En büyük sınırlılık verinin hacmidir. Yüz binler ve hatta milyonlarca takipçisi bulunan onlarca kullanıcının verisini toplayabilmek hem kaynak hem de zaman bakımından bireysel araştırmalarda mümkün olamamaktadır. Bu sebeple kullanıcı verilerinin toplanmasında T₀ ve T₁ arasındaki ilişkiler görece daha bütüncül biçimde toplanabilirken, T₁ -> T₂ arasında takip edilenlerin ancak küçük bir kısmı elde edilebilmiştir. Ayrıca Twitter kısıtlamaları ve tarama yapılan sunucuların kapasiteleri eklendiğinde veri toplama işlemi zaman zaman ram veya cpu yetersizliğiyle karşılaştığında yarıda kesilmiştir. Bu şekildeki kesintilerde başa dönmeden sıradaki profile geçilmesi kaçınılmaz olmaktadır zira sürekli başa dönmek içinden çıkılmaz büyüklükte işlem hacmi gerektirmektedir. Sosyal ağların yapısı, tamamını saymadığınız sürece evreninizi ve hatta muhtemel örnekleminizi oluşturan kitlenin kaç kişiden oluştuğunu bilmenizi engellemektedir. Bu sebeple sosyal ağ analizi çalışmalarındaki veri toplama işlemlerinde kota belirlenmesi neredeyse kaçınılmazdır.

Veri toplama işleminin düzeylere ayrılması (T₀, T₁, T₂) kartopu modelinin sistematik şekilde işletilmesini kolaylaştırmıştır. Şekil 2’den takip edilebileceği üzere, T₂ba ve T₂ab segmentleri doğrudan taranmamıştır. Temel sebebi başlangıçta belirlenen 4 milyon sınırının çok üzerinde olması diğer sebep ise hızla büyüyen verinin yüksek işlem kapasitesi gerektirmesidir. En önemli ve çapraz ilişkileri barındıran segmentler (T₂ba, T₂ab) taranan, (görece uzak ilişkileri barındıran) noktaların ilişkiselliğinden (T₀, T₁a, T₁b, T₂a, T₂b) kısmen çıkartılabilmektedir. Bu yöntemle etraftan merkeze olan ağ çapı artırılarak daha geniş bir kitle mikroskop altına alınması sağlanmıştır. Segment (a,b) planlaması sayesinde klasik yöntemlerde kullanılan rastlantısal denklige en yakın etkiyi sağlamak hedeflenmiştir, tıpkı anket uygulamalarında tercih edilen yöntemlere benzer biçimde. Aksi halde çok yoğun bir ağda yüksek benzerlikteki ilişkilerin aşılammaması söz konusu olacaktı, benzer tercihleri yapması muhtemel insan grubuna anket yapmak gibi.

Görselleştirme Gephi programında Force Atlas2 algoritması kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Modülerite analizi randomize ve resulation 2.5 parametreleriyle çalıştırılmıştır. Düğümler modülerite değerlerine göre ve kaynak düğümlerin renkleriyle yönlü biçimde görselleştirilmiştir.

5. Bulgular

Merkezden çevreye biçimde kurgulanan ve başlangıcı 25 düğümlerle oluşturulan veri toplama etkinliği Tablo 2’deki durumuyla işlenmemiş vaziyettedir. Bu hacimdeki ağ yapısının görselleştirilmesi sonucunda görüntü oldukça karmaşık olmakla birlikte gittikçe anlamsızlaşacaktır.

Tablo 2 ve 3 çoklu biçimde okunabilmektedir. Düğümler ve kenarlar kendi içlerinde bütünlük ifade etmekle birlikte bunları tarama düzeyi özelinde ayrıca anlamlandırmak mümkündür.

Tablo 2. Twitter’den toplanan verinin tarama düzeylerine göre düğüm ve kenar dağılımı.

		Tarama Düzeyleri				Toplam
	T ₀	T ₁ a	T ₁ b	T ₂ a	T ₂ b	
Düğüm	25	14.159 %0.35	50.627 %1.27	1.306.056 %32.65	2.629.133 %65.73	4.000.000 %100
		64.786 (%1.62)		3.935.189 (%98.38)		
Kenar	-	18.754 %0.13	80.796 %0.57	7.106.448 %49.66	7.104.067 %49.64	14.310.065 %100
		99.550 (%0.70)		14.210.515 (%99.30)		

Görselleştirme verisini oluşturmak için ilişki verisinin kesişim kümesi alınmıştır. Genel temsilin yaygınlığı ve olası merkezden uzaklığı 2. düzey taramaya ağırlığıyla tablo 2’de görülmektedir. Tablo 3’de görüldüğü üzere, her ne kadar veri toplama esnasında T₂ab ve T₂ba özel olarak taranmamış olsa da verinin işlenmesi yoluyla 2. düzey ilişkileri çok sınırlı biçimde keşfedilmiştir. Şekil 2’deki diyagram bir kat daha devam edecek ve T₂ab ve T₂ba düğümleri de taranacak olsaydı tablo 3’deki boş düğümlerde de ağ aktörlerini görecektik. Bu görünümüyle gerekli aktörler ilk düzey taramadan, ilişkisel durumunun %98’i ikinci düzey taramadan elde edilmiştir. Gerçek dünya verisini düşündüğümüzde ağ üzerinde kurulan ilişkiler tabloya yansıyandan en az misliyle fazladır. Ulaşılan veride 19.322 benzersiz kullanıcı yine toplanan veri sınırlılığında tespit edilebildiği kadarıyla 250.128 eşsiz bağlantıyla birbirine bağlıdır. Söz gelimi bağlantıda olma durumu bu aşamadan sonra sıradan bir kitle olmaktan ziyade bir topluluğun tespitidir. Tablo 2’deki 4 milyon içerisinde kullanıcıların çok çeşitli ilgi alanlarından ağ aktörleri bu-

İnabilmekleyen Tablo 3 artık sadece doğrusal vektörlerin (takip etme - edilme) işaret ettiği kuvvetli bağlarla rafine birlikteliği temsil etmektedir.

Tablo 3. Verilerin işlenmesi sonrası oluşan kenar ve düğüm sayılarının tarama düzeylerine göre dağılımı

	Tarama Düzeyleri					Toplam
	T ₀	T _{1a}	T _{1b}	T _{2a}	T _{2b}	
Düğüm	25	7.019 %36	12.278 %64	-	-	19.322 %100
		19.297 (%100)		-		
Kenar	-	1.310 %0.52	1.652 %0.67	141.678 %56.64	105.488 %42.17	250.128 %100
		2.962 (1.18)		247.166 (%98.82)		

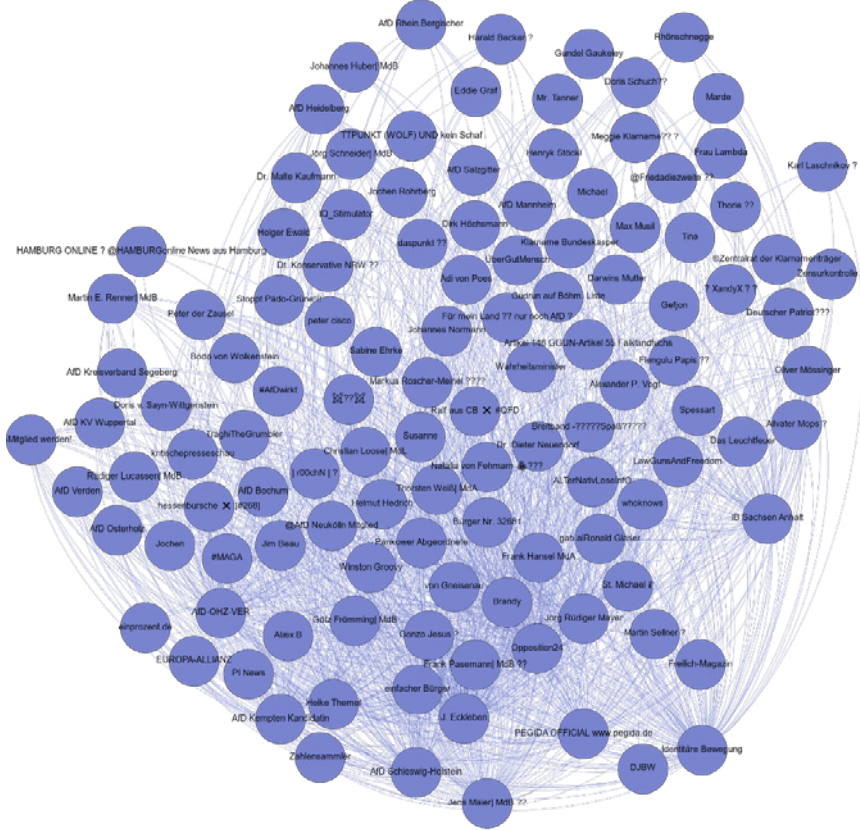
Tablo 4'de görselleştirilecek veri üzerindeki ağ değerleri görölmektedir. Her çift düğüm için hesaplanan ortalama yol uzunluğu düğümlerin birbirine olan mesafesini anlamlandırmak için kullanılır. Görselleştirilen topluluğun düğümleri ortalama 3.8 adımda birbirine ulaşabilmektedir. Ağ çapı ise en uzak iki düğüm arasındaki en uzun yoldur. Ağın, bir ucundaki düğümden diğer ucundaki düğüme 11 adımda gidilebilecek büyüklükte olduğu hesaplanmıştır. Ortalama derece profillerin takip eden ve edilen vektörünün 12.9 ortalamaoya sahip olduğunu ifade etmektedir. Ortalama derece ağdaki kişilerin bağlantılı olma halidir (takip eden + takip edilen).⁵ İş birliği ve enformasyon yayılımının çarpanını artıran düğümlerin bağlantı derecesidir.

Tablo 4. Görselleştirilen aktörlerin ağ değerleri

Ortalama Yol Uzunluğu	Ağ Çapı	Ortalama Derece
3.895	11	12.945

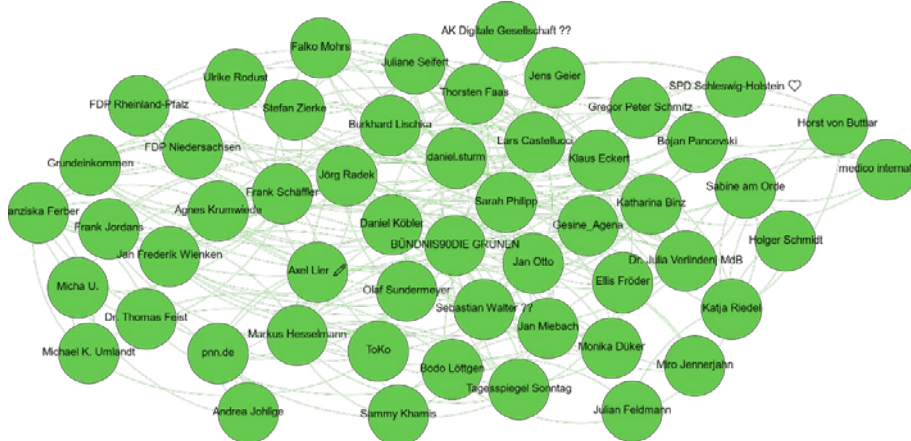
Bağlantıların grup içi şekilde olduğunu bildiğimiz topluluktaki bu değerler oldukça fazla samimiyet ve iş birliğinin göstergesidir. Sosyal ağ analizinde çok çeşitli ağ ölçekleri kullanılmasına rağmen genel yoğunluğun anlaşılması için temel bulgular tablo 4'de gösterilmiştir. Yaklaşık 4 bağlantı (ortalama yol uzunluğu) profiller arasındaki uzaklığın yani bağlantı sıklığının ifadesidir.

Binlerce düğümün binlerce kenar oluşturması sıklıkla küçük dünya görüntülerini verimsizleştirmektedir. Görselleştirmenin genelinde toplulukların bölünmesini gözlemlemek kolay olsa da (ek 1) ayrıntılarını oluşturan bireylerin nitelikleri oldukça aydınlatıcı olmaktadır. Bu aşamada Gephi programının filtrelerinden yararlanılarak bölünen iki zümreye de aynı filtreler uygulanmıştır (resim 2 ve 3).

Resim 2. Çoğunluğun oluşturduğu modülerite grubundan kesit

Resim 2’de Genellikle AfD bağlantılı ırkçı yapılanmalar, İslâmofobik kanaat önderleri ve bağlantılı buldukları gruplar gözlenmektedir. [Düğüm: 118 – Kenar: 1.220; Filtre: Derece Aralığı: >=323] Düğüm sayısı aynı filtreye maruz bırakılmasına karşın resim 3’de olduğundan 3.8 kat fazladır. Daha fazla aktörün sık iletişim kurduğu daha yoğun bir topluluktan bahsetmek mümkündür.

Topluluğun bütününe kıyaslamak için ek 1’e bakılabilir. Ağ yoğunluğu göz önünde bulundurulduğunda iki ayrı uç halinde gözükmesine rağmen aradaki yoğun ilişki ilk bakışta fark edilmektedir. Resim 2 ve 3 Ek 1’deki grupların merkezini oluşturan derecesi yüksek kitledir.

Resim 3. Topluluğun diğer ucundaki modülerite grubundan kesit

Gazeteciler, milletvekilleri, siyasi parti organları göze çarpmaktadır. Görece ırkçı oluşumlara dolaylı yoldan bağlanan ağ aktörleri mevcuttur. [Düğüm: 53 – Kenar: 318; Filtre: Derece Aralığı: >=323] Kurdukları ilişki resim 2’deki aktörlerden görece seyrektr.

6. Sonuç ve Öneriler

İrkçi-İslâmfobik hareketlerin tutumlarının eyleme dönüşmesi halindeki olası domino etkisi, hareketlerin örgütlü ağ yapısı aracılığıyla tarih boyunca sahip olmadığı iletişim hızında yayılmasını mümkün hale getirecektir. Özellikle bugün dahi yanlış bilgilendirme ve yalan haberlerle mücadelede genel sıkıntılar ve önleyici mekanizmaların inşa edilememiş olması sebebiyle münferit olaylardaki yönelimin potansiyel şiddet tehlikesi taşıması, sosyal medyanın kırılabilir noktalarındadır. Olası bir münferit kitlesel hareketin, sıkı sıkıya bağlı bu gruplar üzerinde yapacağı etkinin sonuçları, bireylerin güdülenme düzeyleriyle paralel olacaktır. Üzerinde durulması gereken ağdaki aktörlerin ne kadarının klavyesinin başında durmaya devam edeceği ne kadarının fiili olarak harekete geçeceği. Hazırlanan raporlar ışığında hareketin devlet kurumlarının gözetiminde olduğu anlaşılrsa da Twitter görünümünden edinilen izlenim gerçekliğin raporlara kesinlikle yansımadığıdır (Federal Ministry of the Interior, 2018, s. 10). Kitlelerin tutumlarının ne derece davranışa dönüştüreceği hakkında ölçekleme yapabilecek yöntemlere sahip olunamaması mesajın önüne geçtiği toplumsal durumlarda önleyici faaliyetlerin hayati olduğunu tekrar hatırlatmaktadır. Önleyici olabilmenin ilk şartının da neyin önleneyeceği hakkında şuur sahibi olunması gerektiği son derece açıktır. İslâmfobik ve ırkçı polis teşkilatının varlığının sıradan tepkilerle yozlaşma (rüşvet, nepotizm vb.) şeklinde algılanması yahut durumun görmemezlikten gelinmesi problemin derinliğinin önemli göstergeleridir (Özcan, 2020).

Örnekleminin çıkış noktasını oluşturan profillerden düşük etkileşimli iki Kimlikçilik Hareketi profili ve diğer İslâmfobik hareketlere ait üç profil dışındaki hesaplar Twitter'ın politikalarına uymadığı gerekçesiyle askıya alınmıştır. Konu, Kimlikçilik Hareketi'nin Telegram grubundaki 5 Ekim tarihli gönderisinde, profil kapatma yaptırımını "sansür" olarak niteleyen gönderi ile protesto edilmiştir. Twitter üzerinden yaptıkları propagandayı fiilen sokakta devam ettirdikleri kampanyayı da hemen başlatmışlardır (Identitäre Bewegung Deutschland, 2020).

Tablo 3'te oluşturulan ağ yapısına ayrıntılı şekilde inildiğinde Kimlikçilik Hareketi'nin aslında ırkçı parti (AfD) yanında ne düzeyde sönük kaldığı görülmüştür. Ek olarak çok çeşitli İslâmfobik fraksiyonların birbiriyle güçlü bağları olduğu çok açıktır. Problem ne yazık ki kritik düğümlerin sistemden uzaklaştırılmasıyla çözülebilecek basitlikte değildir. Böylesi rasyonel ağ yapılanması ve örgütlenme planlamaları organizasyonun tek katmanlı üretimler olmadığını göstermektedir. Kimlikçilik Hareketi'nin AB içerisinde örgütlü büyük bir ağın parçası olduğu düşünüldüğünde, sahip olduğu hacmin genel görünümde çok büyük bir oluşumun görece küçük bir parçası olduğu tespit edilmiştir.

Çalışma esnasında karşılaşılan AB genelindeki ırkçı-İslâmfobik oluşumların bireyler bazındaki ağının önemli kısmının bu şekilde modellenemeyeceği ve dolayısıyla başka analizlerle keşfedilebilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Mecra kullanımı ve AB ülkelerinin genç nüfusunun bu aşamada belirleyici olduğu düşünülmektedir. Almanya özelinde Twitter kullanımı yaygın olsa da ırkçı hareketlere ve ülkenin nüfus niteliğine (genç-yaşlı) bağlı olarak mecra kullanımı farklılaşmaktadır. Özellikle yaşlı nüfusun fazla olduğu ülkelerde Facebook bu konuda başı çekmektedir. Hareket niteliğine bakıldığında Twitter'ın ırkçılıkla mücadele politikalarıyla çelişen profillerin kapatıldığı ülkelerde Twitter'ın terki söz konusudur (Romano, 2017). Özellikle bu noktada büyük bir sıkıntı baş göstermekte ve ırkçı hareket organizasyonunu kamuya açık alandan yeraltına indirmektedir. Görünürlükten uzak bu siber boyutlar, zararlı faaliyetlerin tartışılmasını ve hacminin bilinmez kalmasını, katılımcıların anonim şekilde takip etmesini-dahil olmasını sağlamaktadır. İletişim kanalı olarak ana akım sosyal medya araçlarından ziyade "*chan" türevi internet forumlarının ve Telegram (Whatsapp benzeri), bire bir mesajlaşma programlarındaki kanalların/grupların tercih edildiği görülmektedir (Corera, 2019). Özellikle kendi sosyalleşme uygulamalarını yapmaya yönelmeleri (Patriot Peer), hareketin

oluşturduğu sosyal kliklerle uzun süreli varlık gösterebilme çabasını ortaya koymaktadır. Şüpheye yer vermeyecek biçimde Kimlikçilik Hareketi, çalışma neticesinde gözlemlenen sık ağ yapısının varlığının farkında olmalarından yola çıkarak, ilişkisel etkileşimi teşvik eden ve insan potansiyelinden en etkin şekilde faydalanabilmek üzere rasyonel, iktisatlı çözümlere yönelmiştir. Devletlerin bahse konu programın, forumların artalanına hakimiyeti teknik ve içerik bakımından tartışma konusudur. Sürekli kendini devletler üstü şekilde konumlandırın ve başına buyruk tutumdaki Twitter’da dahi mecra ilkelerine aykırı değerlendirilen hareketlerin, toplumsal açıdan ne düzeyde sakıncalı sonuçlara gebe olabileceği bu akımların sürdüğü ülkelerde sürekli akıllarda tutulmalıdır.

Kuvvetli bağlarla ilişkili ağ aktörlerinin arasında “güven” ilişkisi mevcuttur. Yoğun iletişim, “karmaşık görevlerin” organize edilmesine olanak tanır. Bu şekildeki ağlar doğası gereği benzeşirliğin üst düzeyde olduğu gerçeklikte oluştuklarından dolayı kendi doğruları ve istikametlerinde hareket etme eğilimindedirler (Gürsaka, 2009, s. 207). İrkçi veya terörist amaçlar kendi habitatlarında yeşerir fakat insanların gerçekliğiyle pekişirler. İletişim bağlamında doğruların ikircikli hale geldiği zeminler bu pekiştirmenin nüvesini meydana getirir. Nihayetinde şaşkınlıkla ve geriye dönük incelemelerle gerçekliğin sonuçlarının nasıl, “olduğu hale” geldiğinin tespitini yapma çabasına dahil olunur. 1945 yılında sona eren Yahudi soykırımı, DAES terör örgütünün ani güçlenmesi gibi. Çeşitli toplumsal kesimlerin hedef alındığı (Yahudiler, Slavlar, Romanlar ve diğer millet dışı topluluklar) soykırım noktasına gelinmesini doğuran şartları her bilimsel ekol enstrümanlarıyla yeniden ve yeniden yorumlamaktadır fakat bunun dışında, yarın insani değerlerle izah edilemeyen tablonun nedenlerinde “ifade özgürlüğü”, “zamanın ruhu”, “bastırılmış toplumsal klikler”, “tehdit algısı”, “vox dei”⁶ gibi sebeplerle toplumsal paradigma değişikliğine ihtiyaç duyulduğunda; sonucun geçmiştekinin tekrarı olmasının ortaya çıkardığı hayal kırıklığı, kitleleri insanlık adına inşa edilen her etik kodun, kanunun, kısacası içtimai kurumların beyhude olduğu bir kabusun mesuliyetiyle uyandıracaktır.

Son Notlar

¹ Literatürde sürüm numaralı (web 2.0 vb.) görünümünün aksine web ortamı teknik olarak ilk oluşturulduğundan bu yana sosyaldir. Web (ağ) en azından iki makinenin birbirine bağlı olduğu durumun genel geçer ifadesidir. Ağ yapısının varlık sebebi başkasıyla ilişki kurmaktır. Eğer 1960 yılında 300 baud hıza sahip modem kullanıyorsanız web üzerindeki “anlık” gerçekliğinizi bu hız oluşturur (hız dışındaki kriterlerde aynı şekilde eleştiriye dahildir). Bugün veri iletim hızının misline katlanmasının meydana getirdiği uçurumu teknik tanımlamaya sürüm ekleyerek karşılaştırmak, temel özellikleri aynı yapıları tasvir etmek için anlamsızdır. Her teknolojik gelişmede sürüm atlamasına geçecek özellikleri toplamak spekülasyondan ve kısır tartışmalardan fazlasına varmayacağı gibi “yeninin” paketlenerek fevkalade pazarlanabilir ürünlere dönüştürülmesi de mümkün hale getirmektedir. Web 2.0, sanayi 4.0 sürüm tanımlamaları, tanımların gerçekliği altındaki değerleri karanlıkta bırakan birer son kullanıcı ürünü pazarlamasıdır. Esas önemli unsurlar bilimsel birikim, yüksek teknoloji geri planda; otonom vasıtalar, “akıllı”+şeyler vitrinindedir. Sosyal medyanın kendini idare edebilen arabalar gibi metallerden farkı kullanımının bedava ve popüler olmasıdır, pazarlama biçimi aynıdır.

² #özgürlük #eşitlik #kardeşlik

³ Twitter sahip olduğu verinin tamamı üzerinde yürütebildiği çeşitli analizler sonucu kullanıcılarının mecra en yüksek etkileşim ve odaklanılmış içeriğe sahip olmasını çıkarlarına uygun görmesinden dolayı, İslamofobik olduğumuzu düşündüğünde bizi bahsi geçen anlam dünyasına sokması, önerileri aracılığıyla rasyonel biçimde gerçekleşmektedir.

⁴ Veri tabanında (MySQL) ilişki Primary Key ve Foreign Key şeklinde tutulmaktadır.

⁵ Tüm metriklerin sadece mevcut toplanan veriyi kapsadığı unutulmamalıdır. Profillerde gösterilen takipçi sayıları ve takip eden sayıları değil. Özetle bir profilin 5 takipçisinin 4’ü çalışmada toplandıysa, yapılandırılan ağda bu profilin derecesi 4 olarak yansımaktadır.

⁶ Vox dei vox populi Latince “halkın sesi hakkın sesi”.

Kaynakça

- @IBDeutschland. (2019). Identitäre bewegung. Tarihinde 12 Kasım 2019, adresinden erişildi <https://twitter.com/IBDeutschland?lang=de>
- @PatriotPeerDev. (2020). Patriot Peer Devlog. Tarihinde 20 Mayıs 2020, adresinden erişildi t.me/PatriotPeerDev website: <https://t.me/PatriotPeerDev>
- Alsayyad, N. ve Castells, M. (2004). *Müslüman Avrupa ya da Avro-İslam* (Z. Savan, Çev.). İstanbul: EVEREST YAYINLARI.
- Bernasconi, R. (2000). *İrk kavramını kim icat etti*. İstanbul: Metis Yayınları.
- blockchain.com. (2020). BLOCKCHAIN. Tarihinde 02 Aralık 2020, adresinden erişildi [blockchain.com](https://www.blockchain.com/btc/address/1BBSv-RovKDNGLjemn51kLnzJrNCLjkYeV) website: <https://www.blockchain.com/btc/address/1BBSv-RovKDNGLjemn51kLnzJrNCLjkYeV>
- Christakis, N. A. ve Fowler, J. H. (2012). *Sosyal ağların şaşırtıcı gücü*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Corera, G. (7 Temmuz 2019). Is there a growing far-right threat online? - BBC News. Tarihinde 26 Mayıs 2020, adresinden erişildi [bbc.com](https://www.bbc.com/news/world-europe-48830980) website: <https://www.bbc.com/news/world-europe-48830980>
- Czeranka, U. (31 Ocak 2019). Dosya: “Etnopluralizm Yeni Sağın Entelektüel Kılıfı” AfD ve Kimlikçilik Hareketi Arasında Yeni Sağ. Tarihinde 15 Kasım 2019, adresinden erişildi perspektif.eu website: <https://perspektif.eu/2019/01/31/afd-ve-kimlikcilik-hareketi-arasinda-yeni-sag/>
- dev.patriot-peer.com. (2018). Die Idee von Patriot Peer – Patriot Peer Devlog. Tarihinde 27 Mayıs 2020, adresinden erişildi [dev.patriot-peer.com](https://dev.patriot-peer.com/die-idee/) website: <https://dev.patriot-peer.com/die-idee/>
- Europol. (2018). *Terrorism situation report 2018*. <https://doi.org/10.2813/00041>
- Federal Ministry of the Interior. (2018). *Brief summary 2018 Report on the Protection of the Constitution*. Berlin.
- George Hall Kirby, K. J. L. ve D. (2019). Germany. <https://www.britannica.com/contributor/George-Hall-Kirby/1594>
- Goldberg, A. (2002). Islam in Germany. İçinde S. T. Hunter (Ed.), *Islam Europe's second religion: the new social, cultural, and political landscape* (ss. 29–50). United States of America: Praeger Publishers.
- Gürsakal, N. (2009). *Sosyal ağ analizi* (1. Baskı). Bursa: Dora Yayınları.
- Home Office. (2016). *Social network analysis: 'How to guide'*. (January), 13.
- identitaere-bewegung.de. (2020-a). faq. Tarihinde 15 Kasım 2019, adresinden erişildi [identitaere-bewegung.de](https://www.identitaere-bewegung.de/category/faq/) website: <https://www.identitaere-bewegung.de/category/faq/>
- identitaere-bewegung.de. (2020-b). kampagnen. Tarihinde 20 Kasım 2019, adresinden erişildi [identitaere-bewegung.de](https://www.identitaere-bewegung.de/category/kampagnen/) website: <https://www.identitaere-bewegung.de/category/kampagnen/>
- Identitäre Bewegung Deutschland. (2020). Identitäre Bewegung Deutschland. Tarihinde 25 Ekim 2020, adresinden erişildi [@IdentitaereDeutschland](https://t.me/s/IdentitaereDeutschland) website: <https://t.me/s/IdentitaereDeutschland>
- Kalın, İ. (2017). *Ben, öteki ve ötesi İslam-Batı ilişkileri tarihine giriş* (2. baskı; N. Koltaş, Ed.). İstanbul: insan yayınları.
- Kaya, K. (2014). Avusturya'da Osmanlı izleri: Stefan Katedrali. <https://www.haberjournal.at/tarih/avusturyada-osmanli-izleri-stefan-katedrali-h1710.html>
- Majic, D. (2012). Rechtsextremismus Neueste Rechte. Tarihinde 16 Aralık 2020, adresinden erişildi [fr.de](https://www.fr.de/politik/neueste-rechte-11355235.html) website: <https://www.fr.de/politik/neueste-rechte-11355235.html>

- Özcan, C. (12 Kasım 2020). ‘Bugün Türk avına çıkıyoruz’. Tarihinde 12 Kasım 2020, adresinden erişildi hurriyet.com.tr website: <https://www.hurriyet.com.tr/avrupa/bugun-turk-avina-cikiyoruz-41661181>
- Richards, I. (2019). A philosophical and historical analysis of “generation identity”: Fascism, online media, and the European new right. *Terrorism and Political Violence*, 00(00), 1–20. <https://doi.org/10.1080/09546553.2019.1662403>
- Romano, A. (18 Aralık 2017). At long last, Twitter has begun to ban the Nazis - Vox. Tarihinde 25 Mayıs 2020, adresinden erişildi vox.com website: <https://www.vox.com/2017/12/18/16790864/twitter-bans-nazis-hate-groups>
- Sabah.com.tr. (22 Şubat 2020). Camiye gitmeye korkar olduk - Sabah. Tarihinde 24 Eylül 2020, adresinden erişildi www.sabah.com.tr website: <https://www.sabah.com.tr/gundem/2020/02/22/camiye-gitmeye-korkar-olduk>
- Say, Ö. (2013). *21. yüzyılda ulus, çokkültürlülük ve etnisiite*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Sellner, M. (2017). Patriot Peer - Connecting the silent majority (Suspended). Tarihinde 06 Kasım 2020, adresinden erişildi kickstarter.com/ website: <https://www.kickstarter.com/projects/patriotpeer/patriot-peer-connecting-the-silent-majority/description>
- Sennett, R. (2011). *Ten ve taş* (T. Birkan, Çev.). Metis Yayıncılık.
- Snyder, Z. (2007). *Spartan 300*. Amerika Birleşik Devletleri.
- Taş, M. (1999). *Avrupa’da ırkçılık*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Vorster, J. M. (2002). Racism, xenophobia and human rights. *Ecumenical Review*, 54(3), 296–312. <https://doi.org/10.1111/j.1758-6623.2002.tb00155.x>
- Wilson, J. (16 Mayıs 2019). Christchurch shooter’s links to Austrian far right “more extensive than thought” | World news | *The Guardian*. Tarihinde 25 Mayıs 2020, adresinden erişildi theguardian.com website: <https://www.theguardian.com/world/2019/may/16/christchurch-shooters-links-to-austrian-far-right-more-extensive-than-thought>
- Yılmaz, F. (2008). *Avrupa’da ırkçılık ve yabancı düşmanlığı: AB politikalarının yetersizliği*. Ankara: USAK Yayınları.

MEDIAD

Medya ve Din Araştırmaları Dergisi | Journal of Media and Religion Studies

The Twitter View of Islamophobic “Identitarian Movement”

Yavuz Kanbur

Extended Abstract

The social network sites are the digital reflections of connections that are created within the relationality of socialization efforts of their users. The cyber extensions in question which host social reflections of the real-world pose great importance day by day in terms of discovering implicit social life reality.

Prevalently, Twitter users exhibit a tendency to follow the profiles they are interested in. The case, which is yet another tendency in human nature, is clarified by the phenomenon of “homophily”. While mediating through the tendency of affiliating with the ones similar to the self, it is likely to see that individuals’ cyber relations show similar tendencies with themselves. The role that affinity plays in the external relationships of an individual enables his or her positioning in an impartial space along with similar ones. At this point, individual insight and analysis are not required, it is just enough to be yourself only. In particular, expecting individuals to behave in this manner without the supervision of any authority is more realistic than the survey analyses or focus group meetings, etc. Individuals (racists, Islamophobes, radicals, etc.) whose social identity is not accepted by the majority, and who may have harmful opinions for the society, can exist on the internet whether anonymously or semi-anonymously but in a manner as necessitated by their self.

The mass transformation of individuals’ affiliated existence occurs within “small-world networks” where they have positioned themselves again with the ones who are similar to them. The social network analysis aims to measure the quality of connections and individuals formed using different metrics. Social network analysis, which we can assume to be a rational hermeneutical interpretation of the concept of massive, provides functional tools that allow us to see mass behaviors and structures in ways that we can create meaning from them. The network clusters in which user profiles position themselves through the data provided by Twitter based on following and followers can be detected via social network analysis, and furthermore, can be measured. While the distances to the network can be estimated, different algorithms can also be used to determine the authorities in the network as well. The ability of method in terms of seeing the masses as they also enable us to interpret the effect that can be induced by masses on molding public opinion. Volume plays a leading role in influencing what public discourse will be, particularly in social media.

The growing incidence of Islamophobic attacks around the EU and the racist nature of attacks are forming an incredibly alarming scenario. Even though it is not yet possible for the attackers to make an appearance on the Agora and speak to their followers under today’s constraints, but social network sites plum themselves on granting this privilege to everyone, no matter who you are. In the context of freedom of thought, the fact that fascistic tendencies are attaining widespread circulation on social media channels can be interpreted as a figural Ouroboros.

Germany, which has one of the countries with the highest Muslim popula-

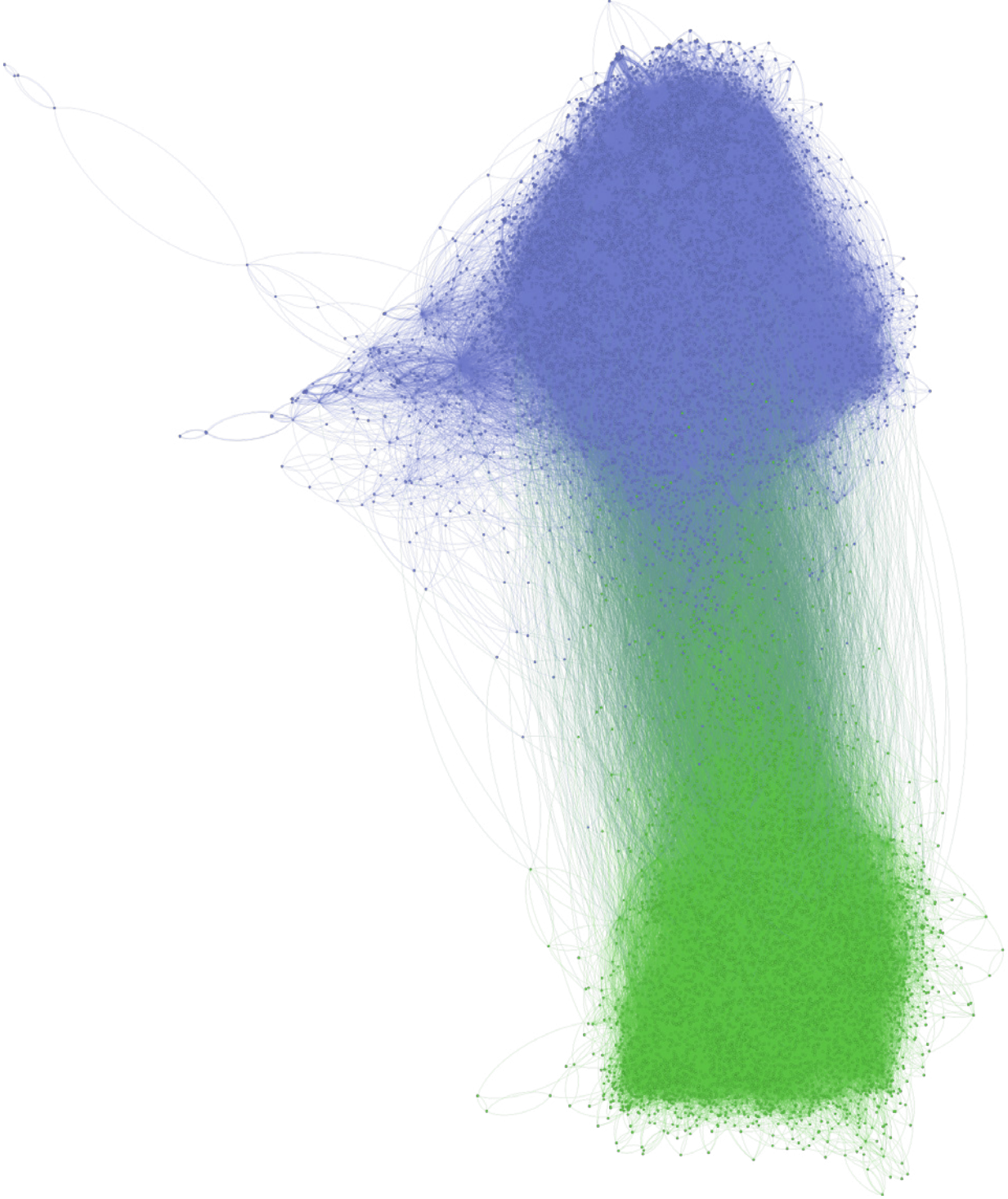
tion in the EU, gets its share of racist-Islamophobia organisms because of additionally inheriting Turkish features used in the same way as being a Muslim. Especially in the study carried out in the context of the ‘Identitarian Movement,’ it is shown that racist opinions are largely repackaged, repolished, and represented as a new concept. The social network location of the movement that actively uses Twitter is open to detection by utilizing the data collected via Twitter. In this context, different channels such as the movement’s usage of social media, their website, and the Telegram Group, were investigated, and, lastly, the social network analysis was applied to analyze the following-follower data obtained from Twitter. The analysis indicates that the movement which is originated in Europe is trying to show how they are needed to be advocated even with the banal public relations methods incompatible with European, and basic discourse adjustments. By utilizing the mixed methods used in the study, unraveling the dynamics in which the movement is fed at the core is targeted.

The starting point for the data to be gathered was replicated in conjunction with the facts upon the impression that the organization of the “Identitarian Movement” was handled regionally. Concerning the selection of the profiles to be included initially in the quota and snowball sampling model, actions have been taken in line with the Twitter suggestions. In this way, we can see that the AfD, Pegida, and Lutz Bachmann, along with the other branches of the “Identitarian Movement” were constantly suggested as points of intersection. Since I do not doubt that the Twitter suggestion algorithm estimates our degree of “homophily” in the best way after a few selections, I found it appropriate to incorporate these profiles to the beginning of the snowball sampling. The 25 profiles (T₀) determined in this way and those who follow them (T_{1b}) and those they are following (T_{1a}) and the profiles (T_{2a} - T_{2b}) they follow (T_{2a}<T_{1a}<T₀<T_{1b}>T_{2b}) has been scanned until the sample contains 4 million unique users. The “small world network” was then derived from the intersection cluster of the whole interaction, analyzed, and visualized using the tools of social network analysis.

The network position of this movement in the context of “similarity” was detected through data collection. The model set out in the data collection is intended to represent the random expectations of traditional methods. Thanks to this setup, the diameter of the network can be investigated on a larger scale without being constrained to the shallow mass of the study group. In this way, more in-depth information was obtained besides the fact that the movement was intertwined with racist segments. The presence of several organized racist and Islamophobic cliques within and around the racist AfD party has been reported. It shows that the “Identitarian Movement” was only a small section of these cliques. In light of the extremely integrated settings of the actors and the density of the network, it can be argued that their cooperation capacity is more similar to conventional tribal network interactions than to structured systems such as regular social formation or political parties. As they have close ties with the actors with whom they are indirectly associated, there is a rational interpretation of the extent to which racists increase their social complexity.

Just as the disease of racism wouldn’t disappear overnight, it has taken a certain time for Islamophobia to reach the current level. When carefully crafted discourses are distributed through proper outlets at the proper moment, it is seen enough to stop and wait for the desired outcome to appear. And consequently, it is not anti-democratic ideas that are no longer rejected, but legitimate ideas that emerged owing to democracy. Social networks offer ways to implement this systemic approach in a manner that history has never seen. The movements organized in such a compact form with cooperation against the public should be prevented by the public again. The opposite would be nothing more than fascist behavior along with not providing a permanent solution. As long as society itself constructs reality, Twitter’s attempt to close these profiles will not contribute to social recovery. What is more, it is critical to grasp that these organizations have extremely technical dimensions. While the purposefulness of racist-Islamophobia groups is terrifying, their motivation is the solution itself. Every idea which will disable the purpose of racist movements will knock the wind out of “fear”.

EK - 1

Bu makale iThenticate yazılımıyla taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir. This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism detected.

*****

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen kurallara uyulmuştur.

In this study, the rules stated in the “Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive” were followed.

